

Tines del Tosques, Bleda II

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Vall del Flequer

Coordenades:

Latitud: 41.70057
Longitud: 1.89759
UTM Est (X): 408274
UTM Nord (Y): 4617119

Classificació

Número de fitxa: 08182 - 222
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX
Any: 1880

Estat de conservació: Bo

Notes de conservació: Restaurades pel Consorci de les Valls del Montcau amb la col·laboració del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Es va fer una intervenció al 2005 i una segona al 2007. El projecte va ser redactat per Geosilva Projectes SL i va ser finançat per la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de El Pont de Vilomara i Rocafort.

Protecció: Legal

Tipus de protecció: BCIN

Europea – Atributs: National Monument Record – Agricultura

inspire:

Observacions protecció: BCIN com a Zona d'Interès Etnològic (DOGC 7642, de 14 de juny de 2018)

Data aprovació: dt., 12/06/2018 - 12:00

Número inventari: Sí (IPA36222)

Generalitat i altres inventaris:

Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A002000260000OE
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Conjunt format per 4 tines de planta circular, cada una construïda amb la seva respectiva barraca i ubicades en un desnivell del terreny, de manera que l'entrada a les tines es fa per la part més elevada, al sud-oest, i l'entrada es fa pel nivell inferior al nord-est. El conjunt de tines es disposa en línia. La part inferior dels murs l'edifici que conté els cups de les tines és feta amb pedra i morter de calç i amb la part interior del cup folrada amb cairons, mentre que la part superior dels murs són de pedra sense material d'unió, i és la zona on es localitzen les entrades a les tines. Sobre els murs s'estén el voladís, realitzat amb pedres més planes disposades horitzontalment i sobre les que descansa la coberta de cúpula feta amb el mètode d'aproximació de filades, amb una capa de sorra i pedruscall a sobre. La tina núm. 1, a l'extrem de ponent, té una llinda de 165 x 67 x 12 cm, es conserva sencera tot i que presenta una esquerda. S'observen també les restes d'una frontissa que subjectaria una antiga porta de fusta. A l'interior hi ha un petit amagatall, cosa que també s'observa a les tines núm. 3 i núm. 4. Les rajoles del dipòsit estan deteriorades, tot i que l'estat de conservació general és bo. La tina núm. 2 tenia la llinda trencada i es va reparar a la darrera intervenció. La porta, a l'igual que la tina núm. 1, té una forma arrodonida ja que a mesura que creix en alçada, les filades es van aproximant. Les rajoles del dipòsit presenten una coloració fosca. La tina núm. 3 també havia perdut la llinda de pedra que es va reparar a la darrera intervenció, i conserva un tronc que fa la funció de llinda interior. La porta és rectangular. Les rajoles del cup també són d'un color més fosc. La tina núm. 4, té una llinda de 140 x 30 x 13 cm. La porta d'accés a l'igual que a la núm. 3 és de forma rectangular. Hi ha quatre barraques adossades a les tines, una per cadascuna. Són de pedra seca amb coberta de falsa cúpula i segueixen el mateix tipus de construcció que les tines. Es troben a un nivell inferior, ja que amb la caixa corresponent. Destaca la solució constructiva que permet passar de la volta de cúpula circular a la planta quadrangular mitjançant una mena de petxines als angles. La barraca corresponent a la tina núm.1 és de planta rectangular de 2,80 x 3,80 m de llargada. L'entrada té dues llindes que configuren l'entrada, una exterior de 155 x 50 x 10 cm i una interior de 155 x 50 x 40 cm, ambdues de pedra, configurant una porta rectangular de 0,96 x 1,60 m d'alçada. A l'interior trobem el broc o caixa de la tina tallat en un bloc de pedra que queda emmarcat; també hi ha un prestatge al parament sud-oest i nou amagatalls repartits per l'estança. La segona barraca a diferència de les altres, és de planta circular amb un diàmetre de 2,10 m. La porta de 0,76 x 1,35 m d'alçada conserva les restes d'una frontissa i té llinda horitzontal amb una finestreta que ocupa la meitat de la llinda per la part superior. A l'interior i en front de l'entrada s'observa una pedra que sobresurt uns centímetres del mur en la que hi ha l'orifici que correspon a la caixa de la tina. La tercera barraca és de planta rectangular de 2,75 x 2,80 m de llargada. La llinda fa 193 x 42 x 12 cm i la porta de 1,13 x 1,55 m d'alçada i respon a les característiques de la barraca anterior, amb una obertura a la part superior. Al seu interior trobem el broc que queda emmarcat al mur d'igual forma al de la primera barraca, un prestatge al parament nord-oest i també hi ha cinc amagatalls. La darrera barraca és de planta rectangular de 3,20 x 2,30 m. La llinda és horitzontal i té una obertura a la part superior. A l'interior es conserva un prestatge al parament nord-oest, un amagatall i la caixa que té la mateixa forma que la de la segona barraca. Per sobre del broc trobem una inscripció a la paret amb la data "1880".

Observacions:

Prendrem la carretera BV-1224 que va del Pont de Vilomara a Rocafort, poc abans d'arribar al Km 4 trobarem un trencall a mà dreta que va cap a Ca n'Oristrell i a Cal Flequer. Agafarem el camí a Cal Flequer, el qual segueix el torrent que duu el mateix nom. A 1,5 km aproximadament ens desviarem per un camí a mà dreta, a partir del qual, farem el trajecte a peu. Travessarem a l'altre cantó del torrent i continuarem per aquest fins trobar el conjunt de tines a pocs minuts. És possible arribar al peu de les tines en vehicle 4x4. La construcció se situa tocant al llit del Flequer.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarcles i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes. La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV. A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós. Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos. L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet. CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura. BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6. Projecte d'Adequació a l'ús públic de l'entorn i els accessos de les tines de pedra seca. Geosilva Projectes SL. 2007. Projecte "ADEQUACIÓ A L'ÚS PÚBLIC DE L'ENTORN I ELS ACCESSOS DE LES TINES DE PEDRA SECA" a càrrec de l'empresa CIPO al 2008.

